

Evaluatierapport 'Pilot inzet drugshonden bij horecagelegenheden Westfriesland'

Conclusie:

" De inzet van de drugshonden heeft een positieve bijdrage geleverd aan de gestelde doelstelling van de pilot, door:

- de gezamenlijkheid waarmee naar buiten getreden is;*
- het vergroten van het bewustzijn bij uitgaand publiek;*
- het verhogen van het veiligheidsgevoel;*
- dat de gecontroleerde gelegenheden drugsvrij zijn gebleven.*

Datum: 25 november 2011

Opstellers: Yne Age Terpstra, Anita Roosendaal

In opdracht van: Westfriese stuurgroep 'Jeugd, Alcohol en Drugs'

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Werkwijze	4
3. Resultaten	5
a. Aangetroffen hoeveelheden drugs	5
b. Meldingen van de hond	6
c. Ontrekken aan controle	6
d. Vervolgsancties	6
4. Ervaringen	7
a. Horeca	7
b. Het Twickelerveld	7
c. Gemeenten	8
5. Conclusie	9
6. Aanbevelingen	10

1. Inleiding

Al geruime tijd zetten de gemeenten in Westfriesland zich, met succes, in om het alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Eind 2009 is deze aanpak uitgebreid met een pakket aan maatregelen om ook de beschikbaarheid en het voorhanden hebben van verdovende middelen in de regio terug te dringen. Eén van de uitgangspunten van deze aanpak is het intensief handhaven van het absolute verbod op de verkoop en het gebruik van drugs in de verschillende uitgaansgelegenheden en horeca.

Hoewel het niet cijfermatig is onderbouwd is de veronderstelling dat binnen Westfriesland jongeren met grote regelmaat drugs gebruiken. Naast gezondheidsschade kan het gebruik van drugs in combinatie met alcohol verstrekkende gevolgen hebben. Hierbij kan gedacht worden aan de vele keren van zinloos geweld in het uitgaansleven en het onveiligheidsgevoel wat dit teweeg brengt bij uitgaand publiek. Naast het inzetten van drugshonden zal ingezet moeten worden op de bewustzijnsvergroting van jongeren en hun ouders inzake drugsgebruik. Hiervoor is het noodzakelijk dat er duidelijkheid wordt verschaft over de mate en soorten van het drugsgebruik in de regio.

Op 13 december 2010 heeft de Westfriese stuurgroep 'Jeugd, Alcohol en Drugs', dan ook besloten tot het preventief inzetten van drugshonden bij horecagelegenheden. Het betrof hier een pilot van zes maanden, waarbij de honden ingezet worden als een detectiepoortje. Het weren van drugs uit het uitgaansleven moet een eerste stap zijn naar een drugsvrije horeca. De honden worden dan ook niet repressief, maar juist preventief ingezet.

Het doel van de pilot was 'het afgeven van een krachtig signaal aan bezoekers van de horeca dat er geen verdovende middelen worden geaccepteerd binnen horecagelegenheden in Westfriesland'.

2. Werkwijze

Voor de uitvoering van deze pilot zijn de drugshonden inclusief hun begeleiders ingehuurd bij een particulier bedrijf. De ingezette honden hebben allemaal een zware opleiding achter de rug en worden jaarlijks getest op hun vaardigheden door een onafhankelijke instantie.

De honden worden bij de horecagelegenheden gepositioneerd op particulier terrein, veelal achter de hoofdingang van de inrichting. Voordat de honden hun werk kunnen doen is het dus van belang dat de desbetreffende uitbater zijn medewerking verleent aan de uitvoering van de controles. Achter de voordeur werken de honden als een soort detectiepoortje. Bezoekers die de horecagelegenheden binnen willen treden, dienen langs de hond te lopen. Indien de hond een melding¹ op een persoon afgeeft, zal deze persoon door de hondengeleider worden overgedragen aan de portier van de desbetreffende horecagelegenheid, welke de persoon zal fouilleren op het in bezit zijn van verdovende middelen.

Indien er geen verdovende middelen bij de fouillering worden aangetroffen is de persoon vrij om de gelegenheid binnen te treden. Indien er wel drugs wordt aangetroffen, gelden de volgende afspraken:

- Bij het aantreffen van een gedooghoeveelheid softdrugs, wordt de persoon de keuze gesteld om de gelegenheid te verlaten of zijn drugs af te geven. Indien voor dit laatste wordt gekozen mag de persoon in de gelegenheid blijven;
- Bij het aantreffen van een kleine hoeveelheid harddrugs of meer dan vijf gram softdrugs wordt de drugs in beslag genomen en krijgt de persoon een collectieve horecaontzegging;
- Bij het aantreffen van een handelsvoorraad hard-, danwel softdrugs wordt de persoon staande gehouden en overgedragen aan de politie.

De eventueel aangetroffen drugs worden gedeponereerd in een zogenaamde drugskluis, welke aan het einde van de controles wordt opgehaald en vernietigd door medewerkers van de politie.

---

¹ Het genoemde melden is een bepaalde gedraging van de hond als deze de bron van een hem aangeleerde stof (verdovende middelen) heeft gelokaliseerd. Dit uit zich grotendeels in het zittend plaatsnemen naast de desbetreffende locatie/persoon.

3. Resultaten

In de eerste maand van de pilot hebben alleen controles plaatsgevonden bij horecagelegenheden in de gemeenten Enkhuizen en Medemblik. Hierna is de pilot verder uitgerold over het gehele gebied van Westfriesland.

Gedurende de zes maanden dat de pilot met de drugshonden heeft gelopen hebben 24 Westfriese horecagelegenheden hun medewerking verleend. Deze horecagelegenheden zaten verspreid over de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn en Medemblik. Enkele horecagelegenheden hebben meerdere keren hun medewerking verleend. Tevens hebben de drugshonden bij een vijftal 'grotere' evenementen dienst gedaan. Deze evenementen vielen binnen de gemeentegrenzen van Drechterland, Hoorn, Medemblik en Stede Broec. In dit hoofdstuk leest u hoeveel verdovende middelen er tijdens de controles zijn gevonden, het aantal meldingen dat de honden hebben afgegeven, een overzicht van personen die zich aan de controles hebben onttrokken en de vervolgsancties die door enkele horecaondernemers zijn genomen.

3a. Aangetroffen hoeveelheden drugs

Tijdens de controles met de drugshonden zijn diverse keren verdovende middelen op of in de kleding van personen aangetroffen. Deze personen is de toegang ontzegd of hebben vrijwillig afstand gedaan van de drugs, waarna zij in veel gevallen alsnog naar binnen mochten.

Wat opvalt is dat bij bijna alle deelnemende horecagelegenheden wel iemand betrapt is met drugs op zak. Het is dan ook onmogelijk om te stellen dat in de ene gemeente meer drugs gebruikt wordt dan in de andere, of dat er gelegenheden zijn waar structureel drugs mee naar binnen wordt gesmokkeld.

Gedurende de vijftien controleavonden bij in totaal 24 verschillende horecagelegenheden, zijn de volgende hoeveelheden aan verdovende middelen aangetroffen:

- 9 zakjes softdrugs (<5 gram);
- 5 voorgedraaide joints;
- 2 blokjes hash;
- 2 lege zakjes softdrugs.

Ook hebben de honden controles uitgevoerd bij een vijftal evenementen in de regio. Hierbij moet vermeld worden dat bij één evenement het aanwezige beveiligingsbedrijf niet op de hoogte was van de komst van de drugshonden en hier ook geen medewerking aan wou verlenen, waarna de honden en hun begeleiders onverrichte zake weer weg zijn gegaan. Onderstaande resultaten hebben dan ook betrekking op controles bij vier evenementen.

Gedurende de vier controles bij afgesloten evenemententerreinen zijn de volgende verdovende middelen aangetroffen:

- 9 zakjes softdrugs (<5 gram);
- 5 voorgedraaide joints;
- 4 blokjes hash;
- 1 leeg zakje softdrugs;
- 2 lege wikkels;
- 1 wiet cruncher.

Gesteld kan worden dat er tijdens de controles met de drugshonden geen harddrugs, danwel handelsvoorraden softdrugs zijn aangetroffen. En dat het veelal ging om een 'gedooghoeveelheid' softdrugs.

3b. Meldingen van de hond

Als de hond de bron van een hem aangeleerde stof heeft gelokaliseerd neemt hij zittend plaats naast de bron, in dit geval bezoeker van de horecagelegenheid of het evenement. Hierop wordt door de aanwezige portier een fouillering uitgevoerd om te checken of er daadwerkelijk verdovende middelen aanwezig zijn. In totaal hebben de honden 39 keer een melding gemaakt tijdens de controles bij horecagelegenheden. Bij de vier evenementen was het aantal meldingen ruim twee keer zo hoog. In totaal 79 meldingen.

In meer dan 50% van de meldingen bleek na fouillering dat de desbetreffende persoon geen verdovende middelen (meer) bij zich droeg. Een veel gehoorde opmerking was: 'Ik heb eerder vanavond een jointje staan roken'.

3c. Onttrekken aan controle

Aan het ingehuurde bedrijf dat de drugshonden levert is ook gevraagd, naast vermelding van de aangetroffen hoeveelheden drugs, bij te houden hoeveel mensen zich aan de controle onttrokken na het zien van de hond.

Volgens de begeleiders van de drugshonden, hebben bij de controles in de horecagelegenheden 45 personen zich aan de controle onttrokken. Ook zijn er enkele groepen jongeren, waarvan de omvang moeilijk te tellen was, vertrokken bij het zien van de hond. Bij de gecontroleerde evenementen betrof dit aantal 'slechts' drie.

Opgemerkt dient te worden dat de cijfers gegeven in deze paragraaf niet helemaal betrouwbaar zijn, aangezien het onduidelijk is of het zien van de hond daadwerkelijk de oorzaak is geweest van de onttrekking aan de controle.

3d. Vervolgsancties

In hoofdstuk 2 staat vermeld dat met de deelnemende horecagelegenheden was afgesproken dat bij het aantreffen van een 'kleine' hoeveelheid harddrugs of meer dan vijf gram softdrugs de persoon een collectieve horecaontzegging zou krijgen opgelegd.

Harddrugs, danwel meer dan vijf gram softdrugs is echter bij geen enkele controle aangetroffen. Toch hebben twee horecaondernemingen bij het aantreffen van drugs op of in de kleding van een bezoeker ervoor gekozen de desbetreffende personen een collectieve horecaontzegging uit te reiken, voor respectievelijk twee en drie maanden. Ondanks dat dit niet geheel volgens afspraak was, is dit een primaire verantwoordelijkheid van de horecaondernemer zelf.

4. Ervaringen

Na afloop van de pilot is aan alle deelnemende gemeenten, het ingehuurde bedrijf (het Twickelerveld) en een aantal horecagelegenheden gevraagd wat hun ervaringen met de inzet van de drugshonden waren. In dit hoofdstuk worden deze ervaringen kort weergegeven.

4a. Horeca

Bij de uitrol van de pilot hebben een aantal horecagelegenheden te kennen gegeven om uiteenlopende redenen niet te willen of kunnen meewerken aan de inzet van de drugshonden. Vooral kleine ondernemingen gaven aan niet 'te kunnen' meewerken, aangezien zijn geen bevoegd personeel aan de deur hadden staan. Het inzetten van de hond zou voor hen dan ook extra kosten met zich meebrengen, aangezien zij een gecertificeerd portier voor de controle moesten inhuren.

De 24 horecagelegenheden die wel gebruik hebben gemaakt van de drugshonden waren over het algemeen positief over de invloed van de honden op hun bezoekers. Voorafgaand aan de komst van de honden, heerste er nog twijfel over hoe het publiek zou reageren op de controle van de honden. De ervaring heeft echter geleerd dat het publiek juist positief reageerde op de honden en velen aangaven het een goede zaak te vinden dat de ondernemer zich inzette om de drugs uit zijn tent te houden.

Enkele ondernemers hebben aangegeven het een goed idee te vinden als de honden ook af en toe door het uitgaansgebied trokken. Waar de honden de controles uitvoerden bleef de horeca vrij van drugs, het was echter niet te zeggen dat personen met drugs op zak hierdoor andere gelegenheden opzochten waar de honden niet aan het werk waren.

Tevens was het voor drugsgebruikers mogelijk om eerst drugs in te nemen en vervolgens, zonder drugs op zak de horeca te betreden. Het blijft voor ondernemers lastig om drugsgebruikers te herkennen. Een cursus 'herkennen van verdovende middelen' zou dan ook een welkome aanvulling op de huidige kennis zijn.

Enkele horecaondernemers uit Enkhuizen en Hoorn hebben aangegeven na deze pilot, bekostigt vanuit de gemeenten, zelf over te willen gaan tot de inzet van drugshonden in hun horecagelegenheid.

4b. Het Twickelerveld

De onderlinge samenwerking tussen alle deelnemende partijen verliep over het algemeen naar behoren. Er is echter wel een groot verschil aanwezig tussen de manier van fouilleren door horecaportiers in de regio. Waar de één zeer professioneel handelde, waren er ook horecaportiers die onprofessioneel en oppervlakkig de foullering uitvoerden, waardoor de kwaliteit van de foullering niet optimaal was.

Ook viel het tijdens de controles op dat veel bezoekers niet op de hoogte zijn van het feit dat er binnen de horecagelegenheden een 'zero tolerance beleid' geldt. Men is vaak in de veronderstelling dat het gedoogbeleid ook in de horeca van toepassing is. Of men neemt bewust het risico om de gelegenheid te betreden terwijl men in het bezit van verdovende middelen is, aangezien het risico om 'gepakt' te worden nihil is.

Het merendeel van de bezoekers reageerde erg positief op de aanwezigheid van de hond. Het bleek dat het uitgaande publiek na een aantal controleavonden op de hoogte was dat er met drugshonden gecontroleerd werd. De preventieve werking die daar van uit gaat was groot, doch ook onmeetbaar.

Over de gehele periode gezien, heerst bij het particuliere bedrijf het gevoel dat hun aanwezigheid daadwerkelijk in positieve zin heeft bijgedragen aan het drugsvrij houden

van de horeca in Westfriesland en het vergroten van het veiligheidsgevoel onder het uitgaande publiek.

4c. Gemeenten

De inzet van de drugshonden is een goed voorbeeld van samenwerking tussen gemeenten en ondernemers in de strijd tegen drugs. Ondanks dat het project ook zeker kostbaar was, heeft het gezorgd voor een preventieve werking. Veel mensen zijn bij het zien van de drugshonden omgekeerd en weer weggegaan. Dit betekent dat op dat moment die horecagelegenheid schoon bleef van drugs, maar het is heel goed mogelijk dat deze personen elders in de stad wel met hun drugs naar binnen konden.

Ook de reacties van het uitgaande publiek op het gezamenlijke initiatief stemmen de deelnemende gemeenten tevreden. Veel mensen vinden het prettig dat er wat gedaan wordt aan de drugsproblematiek in Westfriesland en enkelen hebben zelfs aangegeven dat het hun gevoel van veiligheid vergroot. De gemeenten hebben het gevoel dat de inzet van de honden heeft bijgedragen aan het bewustzijnsvergroting van het uitgaande publiek.

Enige verbeteringsslag is nog te maken in de praktische uitvoering van de pilot. De rolverdeling tussen gemeente, ingezet bedrijf en de horecaportier was bij sommige controles niet helemaal duidelijk, waardoor er af en toe wat frustraties ontstonden. Heldere communicatie op dit gebied zou veel onwetendheden weg kunnen nemen.

Conclusie

De drugshonden hebben gedurende zes maanden controles uitgevoerd bij een vierentwintigtal horecagelegenheden en vier evenementen. Hierbij is een beperkte hoeveelheid softdrugs in beslag genomen en harddrugs zijn er niet aangetroffen. De inzet van de drugshonden in de afgelopen zes maanden heeft dan ook geen meetbare gegevens opgeleverd waarin is af te lezen of het drugsgebruik onder uitgaand publiek is afgenomen of dat er minder drugs in de horeca aanwezig is. Maar dit was het doel van de pilot ook niet.

Het doel was: 'het afgeven van een krachtig signaal aan bezoekers van de horeca dat er geen drugs worden geaccepteerd in horecagelegenheden in Westfriesland'.

Uit het beeld wat deze pilot naar voren heeft gebracht, mag geconcludeerd worden dat de inzet van de drugshonden een positieve bijdrage heeft geleverd aan deze doelstelling en wel om de volgende redenen:

- De gezamenlijkheid waarmee naar buiten is getreden. Doordat gemeente, horeca en organisatoren van evenementen de handen ineen hebben geslagen om het publiek te laten weten dat zij geen drugs in hun tent / op hun terrein tolereren komt sterker over, dan wanneer één partij dat probeert te doen;
- Het is gebleken dat veel mensen niet op de hoogte waren van het 'zero tolerance beleid' in de horeca, danwel op de evenemententerreinen. Het beeld heerst dat overal de gestelde gedoogcriteria, als legaal worden beschouwd. Door de inzet van de drugshonden en de berichtgeving hierom trend is hier meer bekendheid aan gegeven en is het bewustzijn bij de mensen vergroot;
- Het gebruik van drugs (al dan niet in relatie met alcohol), zorgt nogal eens voor ongeregeldheden in het uitgaansleven en daarmee ook voor onveiligheidsgevoelens bij uitgaand publiek. Het daadkrachtig handhaven van het zero tolerance beleid bij de horeca en op evenemententerreinen vergroot het veiligheidsgevoel. Bezoekers hebben in grote mate aangegeven zich hier prettig bij te voelen;
- Op de plaatsen waar de honden controleerden mag verondersteld worden dat daar geen drugs naar binnen is gekomen. Personen die wel met drugs naar binnen probeerden te komen, zijn 'gepakt' en veel mensen zijn bij het zien van de honden rechtsomkeert gegaan. De preventieve werking die deze pilot heeft gehad wordt groot geacht, maar is helaas onmeetbaar.

Zoals gezegd, kan gesteld worden dat de inzet van de drugshonden een positieve bijdrage hebben geleverd aan het bereiken van de doelstelling en het drugsgebruik in het uitgaansleven. Om hier daadwerkelijk goede en meetbare stappen in te zetten is echter een breed pakket aan maatregelen noodzakelijk.

5. Aanbevelingen

Het verdient aanbeveling om:

- Door te gaan met inzet van drugshonden in het uitgaansgebied. Wellicht in beperkte mate en met een gezamenlijke financiering tussen horeca en gemeenten. Alleen al van het feit dat men regelmatig aan een controle van een drugshond kan worden onderworpen gaat een preventieve werking uit.
- Grotere evenementen met één of twee toegangswegen te verplichten gebruik te maken van de inzet van drugshonden. Uit de controles blijkt dat er nagenoeg evenveel drugs is gevonden bij controles op vier evenementen, dan bij enkele tientallen controles bij horecagelegenheden.
- Samen met Koninklijke Horeca Nederland de lokale horecaondernemers de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan een cursus 'herkennen van verdovende middelen'.
- Te voorkomen dat personen zich onttrekken aan controle, de huidige werkwijze af te wisselen met de werkwijze van Volendam. Hier staan de honden niet op privaatterrein gepositioneerd, maar lopen rond in het openbare domein. Echter het Openbaar Ministerie heeft reeds te kennen gegeven dat niet is aangetoond dat de drugsproblematiek in Westfriesland van dusdanige aard is, dat een vergaande maatregel als het inzetten van drugshonden in het openbare domein gerechtvaardigd is. Het verdient dan ook aanbeveling om een onderzoek te doen naar de mate van drugsgebruik in Westfriesland, om de problematiek verder in kaart te brengen.

Bijlage 1 Deelnamelijst horecagelegenheden en evenementen

Deelnemende horecagelegenheden:

Nr.	Gemeente	Horecagelegenheden	Adres	Aantal controles
	Drechterland			
1		Bantam	Streekweg 202 te Hoogkarspel	1x
	Enkhuizen			
2		Café de Bierelier	Noorder havendijk 28 te Enkhuizen	2x
3		Café Brave Hendrick	Kaasmarkt 9/11 te Enkhuizen	1x
4		Café Lange Jan	Torenstraat 22 te Enkhuizen	3x
5		Café Vroeger	Kaasmarkt 12 te Enkhuizen	2x
	Hoorn			
6		Café Hoornse Veerhuis	Dubbele buurt 22 te Hoorn	2x
7		Café Fame	Roode Steen 1 te Hoorn	1x
8		Kantoor van de buurman	Koepoortsplein 3 te Hoorn	1x
9		Santé	Rode Steen 13b te Hoorn	1x
10		Café Eighties	Rode Steen 5 te Hoorn	1x
11		Café Racso	Rode Steen 6 te Hoorn	1x
12		Café Viera	Rode Steen 4a te Hoorn	1x
13		Manifesto	Holenweg 14c te Hoorn	1x
14		Café de Volendammer	Hoofd 17 te Hoorn	1x
15		Café de Klinker	Rode Steen 13 te Hoorn	1x
	Medemblik			
16		Café Rumours	Nieuwstraat 29 te Medemblik	1x
17		Wapen van Andijk	Kleingouw 10 te Andijk	2x
18		Café die Twee	Dorpsstraat 76 te Wervershoof	2x
19		Quicksilver Bar	Dorpsstraat 172 te Wervershoof	1x
20		Dorpshuis Centrum	Sportlaan 1 te Andijk	1x
21		Black and White	Nieuwstraat 69 te Medemblik	2x
22		Café de Klucht	Kaasmarkt 5 te Medemblik	1x
23		Café 't Zeepaardje	Kaasmarkt 4 te Medemblik	1x
24		Partycentrum Stam	Raadhuisstraat 3 te Wognum	1x

Deelnemende evenementen

Nr.	Gemeente	Evenement	Plaats	Bijzonderheden
1	Drechterland	Acces Live	Venhuizen	
2	Drechterland	Kippenbillen Strandpary	Venhuizen	
3	Hoorn	Outdoor Stereo	Hoorn	Geen medewerking verleend door beveiligingsorganisatie
4	Medemblik	Dijkpop	Andijk	
5	Stede Broec	Spektakel op het plein	Grootebroek	